Noomerai sen 10 mynge. *Byxii oronuudai proletaarinar, negedegtii!*

Buriaad-Mongoloi ҮNEN

№ 242 (2275)
1937 onoi
OKTIAABRIIN
20
VTOORNIK

14-xi zilee garna
ULAAN-YDE goorod,
BMASSR

BK(b) P-iin Buriaad-Mongoloi Mozkoom ba BMASSR-ei CGK-ai
y erbyriiin gazeeta

Moskvaada ba Moskvaa mozodo hunguuliiin ookrugai komiisanuudai sostaav batalagdaa

Moskvaa moziin gyisedkoom bolbol Moskvaa goorodoi ba moziin byxii 28 hunguuliiin ookruguudai komiisanuudai sostaavii batalaba.

Hunguuliiin ookrugai komiisanuudai gyised sostaavanь oktiaabriin 17-do Moskvaa moziin xeblelnyydte toliilogdobo xa

Emegtei hungagşa—aixabtar jixe xysen myn

Staalin Konstituuciin yndeheer SSSR-ei Jixedeede Soveedai hungaltiin kampaani bolbol oktiaabriiin 12-hoo manai aguu jixe socialiis Exe oronoi zaxa xizaargyi yrgen jixe debisxer deere exilee. Ene xariuusalgatai gegşiin ba şuxaliin şuxala xeregei beledxelde ba myn ene zuura bajarai bolon zol zargalai hain yderte Soveed Xolboonoi byxii graazdanuud, partiijna ba partiijna bişe bolьşeviiguud niite, əəhediingəə inag ezii bolxo Exe oronoi ynen byxii xybyyd ba basagad orolsozo baina.

Soveed oron dotor bolzo baigaa hunguuliiin beledxel bolbol kapitaliis gyrengyydte boldog hunguuliiin presloovuudta kampaanihaa ton ondoo baina. Ene kampaaniiin yjede kapitaliis oronuudta niuur saxilga, demogoogi, mexelelge, xudaldalgiin joho bolbol əəriinxiee abza byrzyaazna xuurmag demokratiiin byxii xaranxui hyyder tala ba xamagai xarşa byxii zyilnyydiinь bii xysəərəə toboizo garadag baina.

Kapitaliis oronuudai hunguuliiin urda teexi kampaaniiin yjede mederel bagatai xydelmerişed, azalgyi zon bolbol xudaldaanai agitaaciin mexelxe obьjeekt bolzo ygedeg baina. Kapitaliis bylgem soo azahuudalaaraa poliitikan baidalhaa ogtolon gazaaşaluulhan emegtei xyn bolbol ene talaar ilangajaa xereglegdedeg baina.

Manai orondo soveedai hungagşa ba aradai tyləələgşedte orolsohon tedenei depytaad xojoroi xoorondiin xarilsaa bolbol ton ondoo yndehen deere barigdaza baina. SSSR sooxi depytaad bolbol azalşadai xyselii naidamtai gyisedxegşe, tedenei sedxil, grazdaanstviin niitiin oroldolgiin zişee myn. SSSR dotorxi hunguuliiin kampaani bolbol manai idieejne xygzeltiin şine elite yzegdel, şine şine yje zoniii socialiis gyrenei baiguulalga ba xydelmeride tatan oruulza baigaa johotoi demokraad oronoi yrgen jixe poliitikan hurguuli myn.

Hunguulida beledxel bolbol soveedai emegteişyydei jabuulxa jabuulgii yrgeneer neeze ygene. SSSR dotoroi hungagşa —emegtei bolbol aixabtar jixe xysen myn. Xydelmerişed ba albanxaagşadai gurban xubi şaxuunь bolxo jyhe milioon şaxam emegteişyyd manai aradai azaxuida xydelmerilze baina. Aguu jixe socialiis revoliyycehee xoişoxi 20 zil soo poliitikan talaar urgahan soveed emegteişyydei edebxite xeşeelee gargaagyi, orolsoogyi, socialiis baiguulaltiin negeş halbari baixagyi. Tereenei poliitikan ba kylьtyyrne urgalta bolbol soveedai xydəə tosxondo byriş ylyy baina. Ende kolxooznig emegteişyyd bolbol şine baiguulaltiin edebxitei gegşiin temeselşed boloo. Xaanta Rosiiin tariaaşan emegteişyydei baidal gegeegyi xaranxii, erxegyi toliuur baidag hen. Geegdeze xosorhon, erxegyi tere emegtei bolbol pomeeşçig-krepostniig ba eri: ene xojoroi dabxar darlaltii yzedeg hen.

Soveed zasag bolbol emegteişyydii syləəleze, tereende gegeete baidalai zamii yrgeneer neeze, tereeniii eriinь medelhee gargahan baina. Kolxooznig emegtei bolbol mynəə xada əəriingəə xubi zajaaji əərəə mededeg boloo. Tariaaşan emegtei bolbol əəriingəə syləəte baidalaar imagta soveed zasagta, Leenin—Staalinai paartida ujalgatai baina. Iime tyləədəə ene emegtei bolbol bogoolşololgo ba xaranxiihaa tereeniii syləəlen gargahan bolьşeviig paartida əəriingəə duugaa ygexe baina.

Kapitaliis oronuudai xara reakcioonno xysenyyd əəhediingəə zorilgodo xaranxii, geegdengi emegteişyydii xododoo xeregledeg baina. Faşiistnuud bolbol emegteişyydii əəhediingəə buzagai poliitikiin zebeg bolgono. Soveed orondo emegtei xyn bolbol socialiis Exe oronoi tegşe erxetei, gyised mederelte, syləəte erxeten myn.

Aguu jixe Oktiaabriiin socialiis revoliyyceer ҙazahuudalda bosxogdon texeriyylegdehen soveed emegteihee bişe xen byri bajartai, byri naidan baxarxaza huultaib.

Manai emegteişyyd, ilangajaa zaluuşuud bolbol revoliyyciin urda teexi gaşuudalta bogoolşololgo ba mynxe kaatorgii xodo martaxaa hanadag ba oroidooş hanadaggyi baidag. Teed ene kapitaliis kaatorga bolbol bymberseg delxein zurgaanai taban xubida bainabşuu. Kapitaliis oronuuddaxi azalşan emegteişyyd bolbol Staalin Konstituuciin 122 ba 137 doxi zyilnyydii naidabri ba bajarai niolboho gargan ugtaxanь demii bişe baina:

„122 zyil. SSSR-te bolbol exener zondo azaxuin, gyrenei, sojol bolbosoroloi ba niite poliitikiin baidalai ali byxii talaar ereşyyltei ab adali erxenyyd olgogdodog baixa.“

Exenernyydei ene erxenyydii bejelyylen edlexe arganь xadaa, exenernyydte bolbol ereşyyltei adali azal xexe erxe, azalai xylehe ba amaralta abxa erxe, sociaalin straxovaani ba ərdem huralgiin erxenyydii olgoxo jabadalaar, erxe ba nilxanuudai intereesii xamagaalaxa gyrenei xamagaalalgaar, narailaxa exenernyydte azalai xylehe tylelgeteigəər amaralta ygexe jabadalaar tyrelgiin ger, bagaşuudai jaasli ba seserligei olon yrgen gazarnuudaar xangagdadag baixa.

...137 ZYIL. Exenernyyd bolbol ereşyyltei adali hungaxa ba hungagdaxa erxetei baixa“.

Soveed orondoxi emegteişyydei tegşe erxe bolbol demokratiis geze toologdodog oronuudaixi şingi poliitiis demogooguudai mexe xoohon xereg bişe, myn emegteişyydei xyn niuuurii halgaaza ba tedeeniii buugai xynehen—mixa beledxexe maşiina bolgozo baigaa faşiis aluurşadai doromzololgo bişe, xarin ynen bodoto tegşe erxe myn baina.

Soveedai emegtei bolbol kapitaliis gyrenyydei azalşan emegteişyydei zailaxagyi xemzeenь bolxo əəhediinь yre xyygedei, axa dyynerei, eregteinyydeigee azalgyi, guiranşalgiin ba ylesxelenei zobolonguudhaa xete mynxedəə xaxasahan baina.

Staalin Konstituuca bolbol socialiizm baiguulagşa exenerei elige dyyren bajasxalanta baidalii, oronoigoo edebxitei erxeten ba əəhediin yre xyygedei zol zargalta exe bolxo emegteişyydte azal xexe erxe, amaraxa erxe, erdem hurxa erxe olgohon baina. Socialiizmiin oronoi emegtei—exe bolbol anxaral oroldolgo ba xyndelelgəər xyrieeleetei. Narailxa gernyyd, jaaslinuud, xyygedei seserlig, hurguulinuudta gyrenei ton jixe zəəri gargaşalagdadag baina. Ede barilganuudai yrenyydii soveedai emegteişyyd yder byxende beje deeree yzeze baina. Şine socialiis bylgemei tegşe erxetei geşyyn bolxo faabrig ba zavoodai emegtei staxaanovşa, xolxoozoi pooliiin udaarnig, kylьtyyrne froontiin erelxeg xatuu xydelmerişen, niitiin azal jabuulagşa, bolbosoruulagşa, esesei hyylde Exe orondoo duratai ba ynen sexe xyygedii əəriingəə hyeer xymyyzyylegşe exe bolxo—soveedai emegtei bolbol komuniizmiin baiguulaltiin aguu jixe xysen myn baina.

Emegtei xynei erxenь argagyi jixe ba arganь yrgen baina. Endehee tereenei ujalga ba xariuusalganь Soveed gyrenei urda jixe baina. Ende byxii amzaltanuudai xazuugaar yşəə dutuu ba algasaltai zyilnyyd olon baina. Hunguuliiin kampaaniiin yjede manai niitiin organizaacanuud ba paartiiin organizaacanuud bolbol emegteişyydei dunda poliitikan xymyyzelei baga bişe xydelmeri jabuulxa uşartai bolno.

Hunguulida beledxelei yje bolbol emegtein poliitikan xemzeeji deeşelyylxe, tereenei krygozoorii yrgedxexiin tulada xereglegdexe johotoi. Yrgen emegtei niitiin dunda ba ilangajaa bolbosorol bagatai, geegdengi taliin dunda, zişeelxede zarimdaa tedenei hyzeg bişerelei mederelii xeregleze baihan aradai daisan eleməentnyydei idiejne pleende orohon taliin dunda agitaaca propagaandiin xydelmeri şangadxaxa xeregtei baina. Ene kategooriiin emegteişyyd bolbol paartiiin organizaaciin zyghəə şangalan tabigdahan polit-xymyyzelei xydelmeriii xeregleze baina. Soveed Xolboonoi emegtei byxen əəriingəə Exe oronoi aguu jixe ilaltanuudii medeze abxa johotoi. Manai zaxa xizaargyi jixe oronoi negeş ugluu toxido aguu jixe Staalin Konstituucii yzen şudalaagyi emegtei xyn baixa johogyi.

„Manai xynyydei elbegeer adxahan şuhan zygəər xoohon oşoogyi, aşajaa ygehiinь medexede ajatai haixan ba bajartai baina... Ene bolbol əəriingəə xysende naidam etigelii bexizyylze, komuniizmiin şine ilaltanuudii dailan abxiin tyləə şine temeselde daişalan tataza baina“ (Staalin). Entyziaazm tygelder, şine gabijaata dabxiltiin tyləə belen baigaa soveedai emegtei bolbol saaşanxi ilaltiin tyləə ba daisanai xorolol hyidxelhəə əəriingəə Exe oroniii xiorxoor xamagaalxiin xeregte eneergijee arba daxin arbizuulan temesexe baina.

Dekaabriiin 12-to Soveed Xolboonoi graazdanuud emegtei niite—udaarniguud, staxaanovtan, emegtei xydelmerişed, kolxoozniguud, albaxaagşad, ymseten, emegtei erdemted, emegtei—lioodçiguud, emegtei artiistnuud—bygedəərəə hunguuliiin yyrnenyydte jireze, aradai xeregte Leenin—Staalinai xeregte gyisedəər bejee ygehen Exe oronoigoo ton naidamtai erxim xybyydii gyrenei zasagai deede oorgan bolxo—SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa baina.

(Praavdiin tyryy bişeg)

Moskvaa goorodoi byxii rajoonuudaar SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltada beledxel exileze, hunguuliiin yçaastoguud ernxidxegdehen baina. Ede yçaastoguud bolbol jixe hainaar tyxieeregdehen ba iimenyyd yçaastoguud minga garan baixa.

ZURAG DEERE: 44 dugaar yçaastogai gerei dotor talanь, zyyn gartainь xaragdaza baigaa kabiiinanuud soo hungagşad bolbol hunguuliiin biylleteenь dyyrgexe baina.

A. Griboovskiiin foto (Sojuuzfoto)

SSSR-ei JIXEDEEDE SOVEEDTA ERXIM XYNYYDII HUGAJA!

Hungaltada beledxeze baina

Xori. Dunda-Xudanai somonoi gurban kolxoozuudaar SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltada beledxelei xydelmeri erşemteigeer jabuulagdaza baina. Ede kolxoozuudai brigaadanuud deegyyr unşalgiin. baişaniii erxilegşe Zimbiin gegşe jabaza, 13 daxin suglaa xeze, şine hunguuliiin ug zorilgotoi kolxoozniguudii tanilsuulhan baina.

Mynəə yjede hunguuliiin tahaguudii baiguulaad, hunguuliin komiisii emxidxexe geze bainad.

Somon dotorxi yseg bişeg medexegyişyydii hungaltiin yder xyrter yseg bişegte hurgaxa geze zorilgo tabiba.

Gatabai.

○ ○ ○

42 XYNIII YSEG BIŞEGTE HURGAXABDI

Bi yseg bişeg medexegyi ba baga medexe 42 xydelmerişedtei xeşeel xedeg bainab. Eneen teigee xamta, əəriingəə 42 xydelmerişedei dunda şine hunguuliiin xuuliii nebteryyldeg bi. Anxan tyryyn hungaltiin dyrimtei tanilsuulza exileed, şine hungaltiin poliitikan udxaşanarii ba hungaxa teexnikii tobşoor oilguulhan bainab.

Huragşanarni jixexen xanamzataigaar, şine hunguuliiin Xuulitai xysed tanilsaxiin tula oroldodog baina. Eldeb honin asuudalnuudii asuudag ba zarim ybegezəəl xydelmerişed urdiingaa baidalii hanan hanan xəəredeg jym.

Şine hungaltiin beledxeltei daşaramduulan yseg bişeg medexegyi ba baga medexe 42 xydelmerişedəə dyyren yseg bişegtei bolgoxob geze ujalga abxa bainab.

PVZ-n vagoonno kombinaadai likvidaator Doonskaja.

○ ○ ○

TYYXETE HUNGALTII ERXIM HAIN BELEDXELTEIGEER UGTAXABDI

(PVZ-n vagoon xagsaralgiin ceexiin naçaalьnig—agitaator Gyrьjaanov).

SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltiin dyrimtei tanilsaxiin tula manai PVZ-da 80 garan kryzooguud emxidxegdehen baina. Tedeenei nege kryzoogtanь bi, agitaator bainab. Miniii kryzoogta 27 xydelmerişed huralsana. Miniii kryzoogaixid bolbol xeşeeldee ton edibxiteigeer xandadag ba ji xexen anxaraltaigaar şagnadag deereheenь, 7 daxin xeşeel xeze hungaltiin dyrimtei xysed tanilsaza şadahan bainabdi.

Xeşeelee xexedee jyre jarildaanai johoor xedeg bainab. Mynəə bolxoo baihan şine hungaltii xaanta Rossiida boldog hungaltatai zişeelyylen xəərexedem, kryzoogaixid jixe honirxodog baina. Enenş zyb daa, jyyndeb gexede, kryzoogaixidai olonxinь Oktiaabriiin revoliyyciin urda tee tyrehen bolxo tula xaanta Rossiiin hunguuliiin xudal xuurmagiinь əəriingəə bejeer yzehen baixa jym.

Bidener mynəə Konstituuca yzeze bainabdi. Tiin eneeniii yzeze haitar tanilsahanaigaa udaa daxin dabtaza, ulam byri byxezyylxe bainabdi.

Ene meteer miniii kryzoogaixid SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltii erxim hain beledxelteigeer ugtaza, hungaltiin dyrimii zaaxanş xazagairuulangyigəər Soveed zasagaigaa deede oorganiii hungaza şadaxabdi geze medyylxe bainab.

NAMARAI TARILGA ba PAAR XAXALALGA

Oktiaabriiin 10-da Xolboon dotor 33652 mingan gektaar namarai tarilga tarigdahan bujuu, tysebenь 91 proceent dyyree. Kolxoozuudiinь tysebəə 92 proc. dyyrgee. Niodondo zilde ene yjede tysebenь 93 proc. dyyrgegdehen baigaa.

Namarai paar xaxalalga xangaltagyi jabana. Oktiaabriiin 10-da Xolboon dotor 24363 mingan gektaar namarai paar xaxalagdahan bujuu, tysebenь 35 proceent dyyree. Kolxoozuud tysebəə 36 proceent dyyrgee.

HUNGALTADA BELEDXELTEIGEER JIREXEBDI

Soveed zasag ba komuniis paarti bolbol xydəə tariaaşan ba malşan buriaad zondo erxe syləə olgozo, zargaltai azahuudalda oroxiin yyde neeze ygebe. Gansal kolxooz bolhonoi aşaar, manai bylener jadaxa zoboxohoo xetedee xagasaba.

Mynəə bidener kolxoozniguud kolxoozdo ynen sexeer xydelmerileəd baixadaa, şanga şadaltai ba kylьtyyrne azahuudalda oroxiin zam deere garaza bainabdi. Manai kolxooz bolbol ogoroodoi tarilga xedeg azaltai. Mynəə zilde bajalig jixe urgasa abba. Ogoroodhoo oroxo myngen olzo bolbol xeden olon mingaad tyxerig bolxo.

SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltiin yder batalagdaad ba Oktiaabriiin revoliyyciin XX oi dyteləəd baixada, manai kolxoozniguud ede xojor tyyxete ba poliitikan uşaralda hainaar beledxexiin tyləə oroldono.

Bidener bolbol şine hungaltiin xuulitai haisa tanilsaad, soveed oorganuudta manai oronoi erxim hain xynyydii hungaxabdi.

Ulaan-Yde goorodoi zooniin, Dabaatiin somonoi „Pariiziin Komuuna“ kolxoozoi geşyyn Gatab Galdaanov.

△ △ △

GAZEETA ZAXILGA YRGEDEZE BAINA

Xori. Dunda Xudanai somonoi, Kiirovai neremzete kolxoozoi tyryylegşe Tydeb Rinşinei gegşiin edebxi ba oroldolgiin aşaar ene kolxoozniguud 100 garan xeseg „Buriaad - Mongoloi Ynen“ gazeetii zaxiaad baina.

Myn, Xoriiin somonoi Kaarl-Maarksai neremzete kolxoozoi kolxoozniguud 100 garan xeseg „B. M. Ynen“ gazeetii zaxiza abhan baina. Kylьtyyrne bolbosoroloi talaar debzeze baihanь eneen deerehee elieer xaragdana.

Gatabai.

Oktiaabriiin revoliyyciin XX zilei oido ugtamza

Modobeledxelii bolzortonь dyyrgexiin tyləə temeseze baina

(Xoriiin aimag).

Jerbaanai somonoi „Zurgaanai Zam“ kolxooz (tyryylegşenь Sesegtiin) 1937-38 onoi niuurta beledxexe 16 mingan kybemeetr modojoo Oktiaabriiin revoliyyciin XX zilei oigoor daşaramduulan gol tyleb dyyrgexe geze zorilgo tabiba. Mynəə 2 minga ylyytei kybemeetr modo beledxeed saaşanь beledxeze baina. Xydelmerişedei dunda socialiis myriisəə yrgenəər delgereze, staxaanovtanai too yder byri oloşorozo baina.

Erxim staxaanovtan—Daşiin D., Ceveenei D., Şagdarai Z. ba Oçoroi O. gegşed noormiingoo johoor ydertəə 4,5 k.m. modo beledxexe johotoi aad, 9-10 k.m. dooşo bişii beledxeze, tysebəə 200 garan proc. dyyrgene. Myn exener staxaanovtan—Naidaanova D. ba Oçiirova X. gegşed tysebəə 150 proc. xyrter dyyrgene.

R. A.

▽ ▽ ▽

Staxaanovtanai xydeləən byri gynzegiigəər delgereze baina

Ulaan-Ydiin PVZ-ai vagoon xagsaralgiin ceexiin xydelmerişedei dunda staxaanovtanai xydeləən byri yrgedeze baina.

Nyx. Karacyypinai brigaadada dyrben xyn xydelmerilne. Edener hyylşiin 3 xonogto dunda zişeegeer yder byriiin tysebii 175 proc. dyyrgee. Gileenьko, Morzeloovic, Dyyrnev, Draagan ba Pteecenei brigaadanuud myn hyylşiin 3 xonogto dunda zişeegeeree yder byriiingəə noormii 185 proc.—280 proc. xyrter erxim şanartaigaar dyyrgene.

Myn, gansa gansaaraa myriiseze baihan Manьkoo (sleesarь), Kooşlov (sleesarь) ba Çerioomin (stooliar) gegşed yderei 2-3 noormo dyyrgene.

C. Nimiin.

BURXANGYIŞYYDEI UNTAANDA

Xoriiin aimagai olonxi somonuudai kolxoozuudaar burxangyişyydei bylgemyyd bii aad, ilangajaa hyylei yjede şazantai temesexe xydelmeri kolxoozniguudai dunda jabuulanagyi. Uşaranь xadaa, olonxi burxangyişyydei bylgemyyd „dasangai lamanar mynee ygei boloo“ geze hanaagaa amaraad huuza bainad. Tiin gexedenь, xarin lamanarnuud kolxoozuudaar şurgan orood, kolxoozoi zeeride xorololgo xeze ba poliitikan talaar xozomdongi kolxoozniguudai dunda şazanai nomnol taraaza baihan faaktnuud yseen bişe yzegdeheer baina.

Zişeelxede, Dunda-Xudanai somonoi Bliyyxerei neremzete kolxoozdo 41 lamanar şurgan orood, mynee tus kolxoozoi brigaadii ba feermii, ambaarnuudii gartaa bariza baina. Kolxoozoi tyryylegşe Bazarzabai bolbol edenerei uşaruulza baihan xorololgiin xoişolonguudii eliryylxiin orondo, „edener bolbol ynen zyrxenhee hainaar xydelmerildeg jym“ geze xeeredeg baina.

Voroşiilovoi neremzete kolxooz myn iime baidaltai baina. Ene kolxoozdo 29 lamanar şurgaza orood azaxuin byxii halbarinuud deegyyr mynee „xydelmerilze“ baina. Çisaaniin somonoi „Sojol“ ba „Kominteern“ kolxoozuudta lamanar hyreg olooroo baha şurgan orood baina.

Tiime tula, şazaniii esergyysexe temeselei xydelmeriii oloniite kolxoozniguudai dunda hergeen yrgeneer jabuulxa ba ilangajaa şazanai xudal xuurmagii, mexe goxii kolxoozniguudta oilguulan nebteryylxe —burxangyişyydei bylgemyydei şuxala yyrge myn.

C. D. G.

☆ ✡ ☆

JYY XARAŽA BAINA GEEŞEB?

Booxonoi aimagai Ongoi-Xutaankiin bylsoveedai „Ulaannuur“ kolxoozdo bee Halmagşanai Gerьgen gegşe şurgan orood baixa zuuraa, hyzeg bişerelhee multaraagyi ailnuudii xeheze beeleze jabadag baina. Gexehee gadana, kolxoozoi xoni xurigadii xiudaza jixexen xorololgo uşaruulza baina.

Iigeze baixadanь partiijna organizaaca ba kolxoozoi pravleeni jyy xaraza baina geeşeb?

Xursa niyden.

☆ ✡ ☆

Angiiin daisad untanagyi...

Zakaaminai aimagai Sanagiin somonoi kolxoozdo şurgan orood baihanaa gargagdahan lama Dorzo Dariiin gegşe ba bee Darma Dondogoi, tus somonoi Staalinai neremzete kolxoozoi zadagairahan loodorь Rinçen Radniin gegşed xamtaraad SSSR-ei Jixedeede soveedai hunguulida haad xexiin beledxel jabuulza baina. Tedener bolbol eneenei urda tee syydte orohon, kolxoozhoo gargagdahan zon jyyme.

Edener bolbol kolxoozoi azalda jabadaggyi loodorьnuud, arxinşan kaartaşantai xamta 34 xynei neriin spiiskii niuusaar zoxioogood, tedeniii şine hungaltiin bolxodo soveedai organuudta oruulxiin beledxel xeze baihan baigaa. Myn tedener bolbol ijyyliiin 15-ai yjede niutagaigaa, poliitikan talaar xozomdongi kolxoozniguudii agitiirovalan ygedee oruulza, 100 garan xynyydei xabaadalgatai xurim emxidxeze jixe arxidaa xehen baina. Tede daisad xadaa oloniite kolxoozniguudai dunda şine hungaltada „eehediingee xynyydii debşyylxe“ geze antisoveed jabuulganuudii xeze baina.

Ene metiin jabadalnuud bolbol, şine hungaltada sexe haad uşaruulxa ba angiiin daisadii Soveedai organuudta ali bolxoor şurguulan oruulxiin jabuulga myn tula, tedeniii eris şangaar xeheexe xeregtei.

A. Dorziin.

☆ ✡ ☆

Xandazab Lambagai kolxoozniguudii doromzolno

Tamçiin somonoi, (Selengiin aimag) „Socialiizm“ kolxoozdo şurgahan Xandazab Abidiin gegşe 1930 on xyrter Galuuta nuurai dasanda Xambiin Şireete Serenzabai şabi jabahan lama bolno.

Atamaan Simioonovoi ba baroon Yngeerniin seregte hain duraaraa jabalsahan, sagaan bandiid Dorzo Serenzabai ba Arьjaa Şoizamsiin gegşed 1930 ondo „Ulaan Baatar“ kolxoozoi pravleenida şurgaza orood baixadanь, Abidiin bolbol tedenei dali doro xorgodozo huuhan xyn.

Mynee Xandazab Abidiin bolbol kolxoozoi azal xydelmeride jabadaggy, johotoi loodorь baina. Kolxoozniguudii eldebeer doromzolodog, xaraadag ba kontrrevoliycioonno ygenyydii taraana.

Kolxooznig

XOROLOLGO BA HYIDXELII NIUUŽA DALDALXA GEŽE OROLDONO

(Agiin aimaghaa, kolxoozniguudai bişeg)

Urda-Agiin somonoi, Staalinai neremzete kolxoozdo şurgahan daisad bolbol mal azal deere baga bişe xorololgo xehen baina.

Ene kolxoozoi zivotnovood Daşazab Şagdaroon gegşe haalinşadii sag yrgelze xaraaza xazarlaza baidag. Şagdaroon bolbol ene xydelmeride orohon saghaa xoişo socialiis mal azalii xoroloxo ba hyidxexe xydelmeri hemeexen jabuulza baina.

Daşazab Şagdaroonoi dyynь Bazar Şagdaroon gegşe Ulaan-Onondo xydelze baixadaa kolxoozoi azal xydelmeriii unagaagaad, hyyleerenь, soveedai aparaadta şurgan orozo, kontrrevoliycioonno xydelmeri jabuulza baitaraa barigdahan aradai daisan, byrzyaazna nacionaliist.

1936 onoi tyl abalgiin tyseb dyyrgegdeegyi, dulaan baira baidal ygein şaltagaanhaa xeden olon tugal yxehen baina. Yngerhen zilde Şagdaroon bolbol tugallaxaa jabahan xeden olon ynieedii alaza edixe hedelge gargaa hen.

Narai tugalnuudaa şataaza alahan jabadalnuud yzegdehen baina.

Staalinai ner. kolxooz bolbol aduunaigaa xaruulda suuta kaartaşad-loodorьnuud Dabaa Zygderei ba Bata-Mynxe Zigmedei gagşedii tabihan baina. Yngerhen zilde 100 garan gyyd hubairaba. Eneen soonь tomo yylterei azargada orohon 20-30 gyyd bii baigaa.

Tariaandaa xaruul saxiuul tabiaagyi, tariaajiinь yxer mal edize yrihen ba tereenhee gemteze yxehen. Ene zilde tarihan ovioosoi urgasanь gemteegdebe. Kolxoozniguud Zigzamaa Laidabai, Zagda Tymerei, Cezeb Darmiin, C. Tymerei, D. Budiin gegşed azal xydelmeriee orxiood arxidaza jabadag baina.

Yngerhen zilde hurguulida huragşanaraigaa baira baidalii argagyi muugaar ba xyygedee xool xubsahaar xangahangyi deerehcenь, xeden olon huragşadanь yoeşen ba beje muutai boloo. Ybeşenteniii emnyyleegyi deereheenь xeden huragşad xyyged yxehen baina.

Gadana, ene kolxoozdo sylelgehee zugadaza jirehen kulaaguud ba lamanar suglaraad, xoroto hyidxel xeze baixadanь niutagai partiijna-soveedai organizaacanuud jamarş xemzee abnagyi. Ene kolxoozdo kylьtyyrne bolbosoroloi ba poliitikan xymyyzyylgiin xydelmeri oroi jabuulagdadaggyi. Komsomooloi aikoomoi elьgehen prapagandiist Baldorzo Badmiin gegşe ede xydelmerinyydii jabuulxiin orondo xarin byrzyaazna nacionaliist, aradai daisan Vaandanovtai xani barisaatai, kolxoozoi zeerieer şagnuulxii oroldozo ba tereende haimharan bilduuşalza jabahan xyn.

Kolxoozoi tyryylegşe Baldan Bazarai bolood tereenei orologşo Namdag Namsarain gegşed ene xorololgiin xeregii ali bolxoor niuuza daldalxa geze oroldono. Ainagai partiijna komiteed tus kolxooz teeşe anxarlaa tabixa johotoi.

X. X. B.

Nacionaliist Gatan Žimbiin xoroto jabuulga

Zede. Derestein somonoi dergedexi partiijna organizaacii nacionaliist Gatan Žimbiin gegşe udaan sag soo tolgoilzo huuxa zuuraa tus somonoi kolxoozuudta daisan xarşa elemeentnyydii şurguulza, kolxoozuudai amagalan tybxin azahuudalda xorololgo ba xoxidol uşaruulza baihan baina.

Zişeelxede, urdanь kontrbandiist jabahan, „Galai oşon“ kolxoozoi togtoxo yjede jixexen xorololgo xehen Şonxor Rinşenei bolbol „Bolьşeviig“ kolxoozoi Voroşiilovoi neremzete kolxooztoi negedeed baixadanь tere xojor kolxoozuudai xydelmerişenei dundaxi eb emxiii unagaaza, tedenerii taraaxiin xydelmeri jabuulaa hen. Ene Şonxor Rinşenei gegşii Žimbiin bolbol sag yrgelze daldalan xalxalza baihan baina.

Gadana, Derestein dasangai lama Şoizo-Nima gegşii Derestein xysed bişe dunda hurguuliin zavxooz bolgohon baina.

„Socialiizm“ kolxoozoi olon tolgoi malnuud yxehen baina. Eneen tuxai Gatan Žimbiin gegşe negeş xemzee abaagyi orxioo.

Nacionaliist Gatan Žimbiin xara xeregii ba tereneі dali doro xorgodozo baihan xarşa elemeentnyydii esestenь xyrter ileryylze butasoxin usadxaxa xeregtei.

Derestein.

Bag ymedhen şono ene baina

Ulaan-Ydiin melьkombinaadta kassiiraar Buda Şangrabai gegşe xydelmerilze baina. Ene xyn bolbol byrzyaazna-nacionaliistnuudai negen myn. Şangrabai xadaa sagaan bandiid Tabxain Dugarai baruun gariinь baiza, niutagai ygeitei dunda şadaltanai xybyydii bariza tabxaajevtanai seregte ygedeg, myn arad zonoi xogşol zeeride nelieed xoro xyrgeze, aradzonoi zeeri yberşelehen niuur baixa.

Gadana, Agiin dasangai lamanartai nigta barisaa baiguulza, tedenei etigelte naidalgatanь bolzo tus aimagai arat zonhoo „yrgel, barisa“, „niutagai oboo taxilga“ „nairai zasa“ gexe meteer nelieed zeeri sugluulza lamanarta ygedeg ba myn eereeş tereenhee amaa tohoduulhan niuur baixa.

1932 ondo urdiingaa buzagai xeregei tylee Çuluutain, Delgiirovai ner. kolxoozhoo xajagdahan aad, 1933 onhoo xoişo Şangrabai gegşe eeriingee urdiin jabadalii niuun daldalaza soveedai eldeb alban zurgaanuudaar, ilangajaa finaansiin organuudaar şurgan orood „edebxitei xyn“ geze toologdon jabahanaa, dasangai lamanar ba niutagai kulaaguud—Oçoroi Ž., Cogtiin Ç., Bazarai D. ba busadtai xamtaraza kolxoozoi zeeride xorololgo xehen ba byrzyaazna nacionaliist baihan tuladaa syydeer erxe syleegee xahagdaza, syleltede jabuulagdahan baixa.

Byrzyaazna-nacionaliistiin yzel Şangrabai dotorhoo mynee boltor garaagyi, garxaş johogyi baihanь gaixaltai bişe. Myneeş, hajanai tyrmede huuhan Zabai Baldan-Gombo, Cerenei Papaa gegşedtei xaluun barisaatai baihaar baina.

Buda Şangrabai gegşiin bagii xuulaza xaruulabal iime baina. Eneeniii soveed albanhaa gargaxaar xizaarlaxa bişe, myn gem şyyberide xabaaduulxa xeregtei.

V. Ydiinski.

Jermakoovoi amiin tataxa xeregtei

Hajaxan, Buriaad-Mongoloi teaatr soo iskyysstviin xydelmerilegşedei kollektiivai suglaan bolzo, aradai tvoorçestvii erxilxe baişangai direektor baihan Jermakoov ba kompoziitor Morooşkin gegşedei tuxai kriitike ton xursaar tabigdaza, edener bolbol ynexeeree zabxairahan xynyyd geze eliryylegdebe.

Jermakoov ba Morooşkin gegşed sag yrgelze arxidaza, kaartiin naada erxilxehee ondoo yretei hain xydelmeri ogto xeegyi geze eliryylegdehen baigaa. Tiin, mynee Jermakoov bolbol „namai kriitikelhen xynei amiin tataxab daa“ geze zanaza jabadag baina.

Tiime tula Jermaakov gegşiin eeriinь amii tataxa xeregtei.

V. D.

SOCIALIIS REVOLIYYCE ILABA

1917 onoi oktiaabriiin 25-ai (nojaabriiin 7-oi) ilaltata vosstaani

Bolьşeviig paarti bolbol hyylşiingee erid baildaanda—byrzyaaziin zasagii zebsegte garaar unagaaxa jabadalda beledxeze baiba.

Vosstaani xexe momeentanь onozo hungagdahan baigaa. Delxeidexinei dain yrgelzeleze baiba. Oros orondo olonxi xydelmerişen bolbol bolьşeviiguudii dagaza jababa. Menьşeviigyyd ba eseernyydei zybşeereldegşe paartinuud bolbol azalşanda etigelee aldarahan baigaa. Xydelmerişen ba soldaaduudai depytaadnarai nelieen olon soveeduud bolьşeviiguudai garta orohon baiba. Xydelmerişende bolbol eehediinь bexi profsojuuzuud ba Ulaan Gvaardi bii baigaa. Tariaaşan bolbol zybşeereldegşe eseernyydei ba menьşeviigyydei ygedeg zybleleer Yçrediitelьne sobraani zarlaxii xylieexe duragyi baiza, pemeeşeguudai gazarii dahi tyrgen buliaan abxiin erilte xeze baigşa bolьşeviiguudii daxahan baina. Tariaaşan bolbol pomeeşeguudii imeeniheenь naman gargaza, gazariinь buliaan abza baiba. Soldaaduud bolbol dainiii yrgelzelexe duragyi baiba. Tedener bolbol ilaltata eses xyrter ilaldaxa gehen Keerenskiiin prikaazii buruuşaan arsahan ba eb nairamdalii erihen baina. Keerenskiiin Sagzuuriin zasagai gazarii gansaxan xydelmerişen tariaaşan esergyysehen tedii bişe, myn Zakavkaaziin, Ukrajiiniin, Beleryyssiiin, Dunda Aaziiin ba Finliaandiiin aradund esergyysen bodzo baiba. Bolьşeviiguud bolbol erşemteigeer vosstaanida beledxehen baina. Vosstaaniiin tyseb narin nigtaar zoxioogdohon baigaa.

Vosstaaniiin beledxelei ton şiidxexii şanartai ydernyydte Kaamenev Zinoovьjev xojor zoriuutaar, Troocki eeriingee hairxuu şaşag zangaar vosstaaniiin tysebii ba bolzornuudii byrzyaazida xeleze ygehen baina. Sagzuuriin zasagai gazar bolbol vosstaaniiin tuxai predaatelьnuudhaa melleze abhaar, vosstaaniii esergyysen temesexiin tulada, eergyysen ynen şudarguu seregyydii jaaraltaigaar mobilizaacalahan baina. Tiigebeş, byrzyaaziiin zasagai ydernyyd tootoi bolhon baigaa. Bolьşeviig paartiin Centraalьna Komiteed bolbol vosstaaniii xytelberilxiin tulada daişalaxii ceentr baiguulba. Tere ceentrte **Staalin, Sverdloov, Dzerzinski, Bybnoov, Yricki** gedegyyd orohon baina. Daişalaxii ceentr bolbol Leeninei zaabariii gyisedxel bolgozo, **1917 onoi oktiaabriiin 24-de** vosstaani exilehen baina. Vosstaanii Lęelin

ZURAG DEERE: Oktiaabriiin vosstaaniiin urda tee I. V. Staalin Leeningraad goorodto arbadugaar soveed yiilьciin 17 dugaar gerte baihan baina. Myn ene gerte V. I. Leenin (balgaanda orozo baixiingaa urda) kontrrevoliyyciin bederelgehee bejee daldalaza ijyyliiin sobiitiiin hyylde baihan baigaa. *(Sojuuzfoto)*

tolgoilobo.

Ulaan Gvaardiiinxid, revoliyycioonno soldaaduud ba Kronştaadai moriaaguud bolbol bolьşeviig paartiin uriaalda nege xyn şingieer bodnon baina. Revoliyyciin soldaaduudai zorig, revoliycioonno tyrilge ba discepliine bolbol eeriingee xeregii tyrgeneer bytebe. Petrograaddaxi byxii zasagai gazarai ţzurgaanuud ba seregei pyynktnyyd bolbol ulaan gvaardiiinxinaar ezelegdehen baiba. Sagzuuriin zasagai gazarai miniistrnyyd bolbol ofeceernuud ba jyynkernyydei otriaadtaigaar Ybelei ordondo bexilen xorogobo.

Revoliycioonno seregyyd bolbol ordoniii nigta saxarigaar xyrieelebe. Nevaa goldo revoliycioonno kreejser „Avroora“ ba gurban minonooscomud orozo jirebe. Ordonoi xyrieelge ydeşe boltor yrgelzelebe. Xaranxii bolbo. Gansaxan aguu tomo Ybelei ordon gereltei baiba. Hyni tereeee temesel şangadaba. Pylimiooduud taşaganaldaba. Vintoovkiin abiaanuud garba. Ordon soo xoregozo huuhan seregyyd ba dobtolozo jabagşa revoliycioneernyyd xojoroi xoorondo buudaldaan exilebe. Ulaan Gvaardiiinxid ordoniii ştyyrmeleze exilebe.

Ybelei ordoniii abxa dobtolgii udaridaza baigşa bolьşeviiguud bolbol xyrieelegdeed baigşadta bejee tuşaaxii duradxaba. Tedenerenь xariuu ygebe ygei. Signaal doxioo ygtebe. Petropaavlovske kreepostiiin yxer buunuud Ybelei ordoniii buudaba. „Avroora“ kreejser deerehee jixe buunuud najaraba. Artelieeriiin buudalga hyrdyylze sadaba. Ordon soo pylimiooduud duugai bolşobo. Revoliyyciin seregyyd ordon oruu symeren orobo. Oficeernuud ba jyynkernyyd yşee buudaldan yrgelzeteze baibaş, udangyi bejee tuşaaba. Ulaan Gvaardiiinxid bolbol nariixan koridoor sooguur jabaza, ordonoi nege tyxerleen tahag soo orobo. Stooloi saaguur aişahan xedexen xynyyd huuza baiba. Ene bolbol Oros orondoxi hyylşiin byrzyaazna zasagai gazar myn belei. Keerenski ygei baiba, uşaranь xadaa Keerenski bejee niuuza terjelen gyize amzahan baigaa.

Revoliyyciin nereer ede byxii miniistrnyyd aarestlagdahanda sonosxogdobo. Aarestlagdahan miniistrnyydii kreepostьda abaaşaba.

Byxii oron dotor proletaar revoliyyciin ilalta

Xydelmerişen angiiin ilalta nandaza baiba. Leeninei bişehen vozvaaniii oktiaabriiin 25-da Petrograadaixin gynzegii jixeer sedxilee xydelgen unşahan baina. Tere vozvaani lotoroo Leenin bolbol sagzuuriin zasagai gazar unaba, zasag bolbol xydelmerişen ba soldaaduudai depytaadnarai Soveeduudai garta orobo geze bişehen baina. Araduudai zorizo temesehen xereg bolbol dainiii zogsooxo, pomeeşeguudai gazar ezelxe ymsii zogsoon boliuulxa, Soveed zasagai gazarii baiguulxa—gedeg ede xeregyyd bolbol xangagdaba. Handaraltai temesexiin tulada faabrika ba zavooduudta xydelmerişenei kontroolь baiguulxa mynee argatai bolbo.

Myn tiixede xydelmerişen ba soldaaduudai depytaadnarai soveeduudai Byxerosiiin II xuralneegdehen baina. Leeninei duradxalaar xural bolbol Aguu jixe proletaar revoliyyciin tyryyşiin gurban dekreedii: eb nairamdalai tuxai, gazarai tuxai, zasagai tuxai dekreedyydii batalahan baina.

Eb nairamlai tuxai dekreed bolbol dailaldaza baigşa gyrenyydte dainiii zogsooxiin ba tegşe erxiin yndeheer eb nairamdal baiguulxiin tuxai darii tyrgen xelsee exilexii duradxahan baigaa.

Gazarai tuxai dekreed bolbol pomeeşeguudai nere ugsaaji usadxaza, gazar ezemdexe engei ymsii boliuulan zogsoohon ba gazarii byxii azalşanai edlyyride şilzyylen ygehen baina.

Zasagai tuxai dekreed bolbol oron dotorxi byxii zasagii Soveeduudta şilzyylen ygehen baina.

Manai oron bolbol Soveed respyyblike bolhon baina.

Xural bolbol Byxerosiiin Centraalьna Gyisedxe-

Ispaanidaxi froontnuud deere

(TASS-iin medeeselnyydhee)

Centraalьna froont

Oktiaabriiin 14-de respyyblikiinxin bolbol arteleeriiin beledxel xehenei gee hyyleer, Sijeen Posyeelь staancada oiroxon yimyyleeşenei xeden okooponuudii ezelbe. Aran Xayeesehee xoixonuur Kyeesta de la Rejna şadar baildaan bolhoor baina. Yimyyleeşen oktiaabriiin 15-nai yder xeden koontrataakanuudii xebe. Tiigebeş, respyyblikiinxin bolbol hyylei xeden yder soo ezelhen poziicanuudaa aldaagyi. Yimyyleeşenei geegdel ton jixe.

Oktiaabriiin 15-nai ygleegyyr ertexen Madriidii daxin boombodobo. Boombodolgiin erte bolhonoi aşaar, xynei gemtehen jabadal jixe bişe baina.

Xoito froont

Yimyyleeşen bolbol zyyn seektor deere dobtolgoo hergeeze, Eelь Kalьjaadii ezelbe. Ymiyyleeşen bolbol urda seektor deere ysed şanga baildaanai hyyleer Penьjalaasa ba Penьjaaji ezelbe. Respyyblikiinxin eeriingee okooponuudai xojordoxi liinide suxariba.

Oktiaabriiin 14-nei yder Xixoon goorodii yimyyleeşen agaarhaa boombodobo. Azana huuza baihan xyn zoniii yimyyleeşenei samoliooduud pylimioodoor buudaa. Goorodoi ceentr jixexen gemtee. Taban etaazatai xeden olon gernyyd gazartajaa adali bolşonxoi. Teaatr butasoxiuulaa. Tabi garan gernyyd usadxagdaa. 40 xyn aluulhan, 60 xyn şarxatahan baina.

Faşiis aviaaca bolbol Infieesto huuriniii daxin boombodozo exilhen baina.

Zyyn froont

Respyyblikiinxinei seregyyd bolbol Sonimer ba Siilь Seerodoxi poziicanuud teeşe dobtolhon yimyyleeşenei ataakanuudii xyseteixeneer soxihon ba Osyyn deere bexizexii hedehen yimyyleeşenei xehegyydii butargan taraaba.

Oktiaabriiin 14-de respyyblikiinxinei samoliooduud Saragoossohoo Tyeentes de Elьrooşozo jabahan seregei poojezdii galdahan ba baha tere zamii zubşaad jabahan yimyyleeşenei gryzoviiguudii buudahan baina.

***

Oktiaabriiin 14-nei yder taban faşiis samoliooduud Kartageena goorod deere xeden olon boombonuudii xajaa. 20 xyn şarxatahan ba 10 xyn aluulhan baina. Nege faşiis samoliood unagaagdaa.

Astuuriiin vostaaniiin oido zoriuulagdahan miiting

Valeensi, 14. (TASS). Astuuriiin Vostaaniiin oido ba SSSR te bolhon Oktiaabriiin socialiis revoliyyciin oido zoriuulagdahan miiting Alьme rida bolbo. Komuniis paartiiin ba „azalai nacionaalьna konfederaaciin“ oraatornuud miiting deere yge xelebe. Miiting bolbol aradzonoi jixe edebxi xeşeeleer yngerehen baina.

Xroonika

Byxerosiiin Centraalьna Gyisedxexe Komiteed bolbol Tyylьskiin mozodo Byxerosiiin CGK-ai emxidxelgiin komiisii dooro zaagdahan sostaavtaigaar baiguulxa geze togtoobo: emxidxelei komiisiin tyryylegşenь nyxer A.F. Koletviinov ba geşyydenь nyxed J. G. Soifer, A. D. Abraamov, M. M. Kreloov, A. M. Liyblimov, V. D. Kyprijaanov ba G. M. Afonoosov.

Japoonoi ezerxeg şunaxainuudai urdahaa esergyysexe niitiin xydeleen Xitad arondo ulam byri yrgedze baina.
ZURAG DEERE: Beejpindexi stydeentnerei antijapoon demonstraaca; tyryyleed baigşad xadaa Beejpinei hurguulinuudai emegtei huragşad myn demonstraacada xabaadalsan jabana. *(Sojuuzfoto)*

XITADDAXI DAIN BAILDAAN

Şanxain rajoondo

Xitadai ştaabai medeeselei johoor, oktiaabriiin 14-nei yder Şanxain froont deerexi baidal xubilaagyi. Lodiaanai seektorte baaxan baildaanuud boloo. Gyaanfy huurinhaa urduuxanuur japoontan bolbol xitadai seregyydei zyyn flaangii soxikii hedeed amzaltagyi yldee. Japoontan bolbol Gyaanfy — Laolyycze liini deere nege baaxan uragşaa dabxiba. Ene uçaastog deere baildaan bolhoor baina.

Venьczaopan kanaalhaa urduuxanuur xitadai seregyyd bolbol eeriingee poziicanuudii aldaagyi baina.

Oktiaabriiin 15 ai hyni xitadai 20 samoliooduud Janczipygai rajooniii ba Vanpy gol deere baihan japoon seregei koraablinuudii boombodobo. Japoontanai aerodroom deere xeden samoliooduud Yejskaid priistaniiin rajoondo japoon seregei xeregselnyyd butasoxiuulan usadxagdahan baina. Japoonai zeniit arteleeriiin ysed şangaar buudahan baigaaş haa, xitadai byxii samoliooduud gemtengyi eehediingee baazada busahan baigaa.

Oktiaabriiin 14-nei yder japoonai samoliooduud Şanxai-Naankinai rajoonoi xeden şuxala pyynktnyydii boombodoo.

Oktiaabriiin 14-nei yder xitadai seregyyd bolbol şanxain froont deere bolhon dainai yje soo ton xysetei dobtolgii Çapein rajoondo xebe geze Şanxaihaa atahan japoontanai medeesel soo zaagdahan baina.

Şanьsii proviincada

Şanьsii proviincada Juanьpiin şadar şanga baildaanuud boloo. Xitadai medeeselei johoor, Japoontan ene rajoondo minga garan soldaaduudaa geehen baina. Xitadai seregyyd japoontanai suxarixa zamiinь xaaxiin hedelge xeze baina. Xitaduud yşee oktiaabriiin 14-de koontrdobtolgonuudii xeze exilee. Aviaaca ba arteleeriiin xamtarhan dobtolgoor japoonai poziica halahan ba 24 taanka butasoxiuulhan baina.

Goorodoi xoito xubiiinь xitadai regyliaarna aarmiiin otriaaduud ezelenxei. Japoonai xojor mingaad soldaaduud Nyneziaaçyaan huurindaa xyrieelegdenxei. Baildaanai yjede japoonai pyyşkenyyd ba pyliniooduud buliaan abtaa.

Oktiaabriiin 13-da xitadai seregyyd bolbol Nin-Yjii (Daiçzoyhaa baruuxanaar) japoontanhoo buliaan ezelee. Gosiaanhaa xoixonuur, xitaduud bolbol 12 gryzoviiguudii buliaaza abaa. Tulaldaanai yjede japoonai 60 soldaaduud aluulhan baina.

Japoonai Domei Cysiin aagenstviin medeesehenei johoor, Oktiaabriiin 14-de xitadai 11 samoliooduud Juanьpiin şadar baigaa japoonai seregyydii boombodoo. Oktiaabriiin 15-da xitadai gurban samoliooduud Tajuaanьhaa xoixonuur, Sinьçzoy şadar japoonai samoliooduudii ataakalaa.

***

Japoonai dalain ministeerstvo bolbol, oktiaabriiin 12-hoo 14 tyrter Naankinda dobtololgodo xabaadahan gurban samoliooduud „ese medegdexeer ygei bolşoo“ geze sonosxono.

Japoonai „Asaaxi“ gazeeta bolbol, Xitaddaxi baildaanda 355 xyn aluulhan ba 112 xyn şarxatahan baina geze medeeseed, tede alagdahan ba şarxatahan oficeernuud ba soldaaduudai spiiskenyydii tolilobo.

SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltada byxii oromnai beledxeze baina

Leenin—Staalinai paartida bejee ygehenei demonstraaca

Arxaangelьsk, 16. (TASS). Neneeck nacionaalьna ookrugai ceentr bolxo Narьjaan—Maar deere hunguuliiin Kompaaniiin exilelgede zoriuulagdahan miiting bolzo, eneende xojor mingaad xyn xabaadahan baina.

Leenin—Staalinai paartida bejee sym ygegşedii hungaxabdi

Roostov-na-Doon, 16. (TASS). Rostovskiiin moziin Komeenskiiin rajoonoi Volçeensk xyytor deere jixe miiting boloo. Ene miitingde 1200 xyn xabaadahan baina.

Staalin Konstituuciin neremzete xydee azaxuin arteeliiin brigadiir Mixaiil Kalistraatoviç Panfiilov bolbol miiting deere yge xelexe zuuraa, iigeze medyylbe:

Bide ulaan kazaaguud bolbol Leenin—Staalinai paartida xen bejee sym ygenxeib, manai oroniii komuniizm teeşe xen şuud zoloodon abaaşaza şadaxab, gansal tedeniii SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxabdi.

Hungaltiin yder tuxai CGK-ai togtoolii bajartaigaar ugtaba

Miinsk, 16. (TASS). Beloryysiiin azalşan bolbol SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltiin yder tuxai zasagai gazarai togtoolii ugaa jixe bajartaigaar ugtaba.

Boriisovskiiin rajoonoi „Socialiizmiin majaak“ arteeliiin kolxoozniguudai miiting deere yge xelehen kolxooznig Titoovec gegşe zargalanta ba bolboson şanga şadaltai baidalai tylee paarti, zasagai gazar ba nyxer Staalinda hainiii xysebe.

Bi bolbol 11 nahanhaa xoişo batraag jabaab,—geze Titoovec medyylne,—tiigeed eeriingee bulan ugluuhaa bişe jyyş ygei baigaab. Mynee bi şine gerteib. Dyrben toonno şaxuu tariaa, 10 toonno kartaabka, gurban toonno oovoşçi, 2,5 toonno ybehe abaab. Bi byleeree olon bolxo tuladaa, xojordoxi zilee 2-2 mingan tyxerig gyrenei tuhalamza abza baina.

Leenin—Staalinai paartiiin erxim xynyydte eeriingee duu ygexeb

Kaliinin, 16. (TASS). Kaliininai mozo soo 150 mingahaa ylyy zaluu hungagşad SSSR-ei Jixedeede Soveedta hugaxa hungaltada tyryyşiinxiee xabaadaxaa baina. Edener bolbol bişe byxii azalşantajaa xamta dekaabriiin 12—tyyxete yderte beledxeze baina.

Kaliininskiinvagoon byteedeg zavoodai arban naimatai sleesarь Maaslovai xelexenь:

Bi bolbol, bidende zargalanta haixan baidalii olgohon, Leenin—Staalinai paartiiin erxim xynyydte eeriingee duu ygexeb. Mynee bidenei urda yje nahanai yrgen zam neegdenxei. Bidener, eeriingee zargalanta Exe oronoi patriooduud bolbol paarti ba zasagai tyryyşiin uriaalaar Exe oronoo xamagaalxaa ybsyygee tyrin bodoxobdi.

Hunguuliiin uçaastoguudai komiisanuudii olxo jabadalda gemte buzagaigaar xandana

Kiijev, 16. (TASS). Hunguuliiin kampaaniiin tyryyşiin yder Kiijevei mozodo jixe uragşataigaar yngeree. Ene moziin rajoonuudta 2186 hunguuliiin ookruguud, Kiijev deerenь 458 ookruguud baiguuladaa. Hunguuliiin uçaastogai komiisanuud şilen ologdozo baina.

Zarim rajoonuudta, hunguuliiin uçaastogai komiisanuudii olxo jabadalda xariuusalgagyigeer, zarimdaa ton buzagaigaar xandaxa jabadal yzegdehen baina.

Vasiilьjevskiiin rajoondo, hunguuliiin komiisiin geşyynei kandidatuuranuudii rajoonoi gyisedkoomoi naidalgatad ba somonoi soveedai tyryylegşedeer oldodog bolhon baina. Rajoonoi gyisedkoomoi batalamzada tabigdaad bahian, hunguuliiin komiisiin sostaavta Petliyyrede alba xaahan ba ende hajaxan syydlyylhen Prokoopa Skreepki gedeg oruulagdahan baiza baigaa.

Somonoi soveeduudai tomilhon xynyydhee hunguuliiin uçaastogai komiisanuudii baiguuldag jabadalnuudai yzegdehen faaktnuud yseen bişe baihan baina. Niitiin organizaacanuud ene xeregei gazaa tee yldeşedeg, eneegeer xadaa hunguuliiin xuuli bydyyligeer ebdegdedeg baixa jym. Obyxoovskiiin rajoondo hunguuliiin dyşen uçaastoguud iime „priincebeer“ baiguulagdahan baina.

Hunguulida beledxexe beledxelde daişalxii burxangyişyydei sojuuz tusagaar muugaar xabaadana. Kiijevei moziin olonxi rajoonuudta ene organizaaca bii ygiigeeş xaruuldaggyi baina. Iigeze baixadanь, cerkoovniguud ba sektaantnuud xoroto xydelmeriee jixe edebxizeryylhen baina.

SOVEED XOLBOON DOTOR

Noormoo 400 proc. dyyrgene

Leeningraad, 16 (TASS). „Elektroaparaad“ zavood deere oktiaabriiin urda teexi socialiis myriiseen delgerhen baina. Staxaanovşa Kostiukoov bolbol tusagaar amzalta tuilahan baina. Yder byri noormojoo 400 proceenthoo ylyy dyyrgene.

Xojorzuutanai xydeleen yrgedeze baina

Bakuu, 16. (TASS). Neeftiiin yiledberilelgiin tyxieerelgii beledxedeg, leitenaant Şmiidtiin neremzete zavood deere xojorzuutanai xydeleen yrgelzelze baina. Mynee ene zavood deere 93 staxaanovtan noormoo 200 proceent ba ylyylen dyyrgene. Mameedov, Goreenko ba busad gurbanzuutan bii baina.

Nege mingan „kinoozurnaalnuud“

Moskvaagai sojuuzkinoxroonikiin styydiin kinoozurnaalnuud bolbol hunguuliiin Staalin xuuliiin propagaanda ba SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltada beledxexe beledxelei jabasii xaruulna.

Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltiin yder tuxai SSSR-ei CGK-ai togtooloi tulilogdohon yder, oktiaabriiin 12-oi yder Moskvaada bolhon zyilnyydii „kinoozurnaalai“ tyryyşiin noomerta oruulagdaxa baina.

Kinoozurnaalai noomer byxeniiinь duu gardag ba gardaggyi bariaantanuudaar ba 1 mingan ekzempliaar xyrter tiraazataigaar gargagdaxa baina.

---

xe Komiteedii ba Aradai Komissaarnarai Soveedii hungaba. Aradai Komisaarnarai Soveedai tyryy nyxer Leenin bolbo. Yndehetenei xeregii erxilexe Aradai Komissaarta nyxer Staalin hungagdaba.

Xuralai xoino udangyi Byxerosiiin Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai tyryylegşede nyxer Sverdloov hungagdahan baigaa.

Petrograadta proletariaadai ilahan ilalta tuxai medee byxii oron dotor xurdanaar delgerehen baiba. Ali olon gooroduudta xydelmerişen bolbol zasagii buliaan gartaa abxiin tulada aixabtar şanga baildaanuudii xexe uşar toxiooldobo.

Moskvaada oficeernuud ba jyynkernyyd Kreemliii ba xeden tomo-tomo baişanguudii ezelehen baina. Xydelmerişen, Ulaan - Gvaardiiinxid bolbol okooponuudii maltaza, koontrrevoliycioneernuudaar johotoi dai xexe uşartai bolbo. Moskvaada byxeli nedeeli soo baildaanuud bolzo baiba. Xydelmerişen ba soldaaduud bolbol imagtal yxer buunuudai galaar oficeernuudii ba jyynkernyydii hyrdyylze bejiinь tuşaalgaba.

Oros oronoi byxii gooroduudhaa Soveeduudta zasagai orohonoi tuxai telegraamma ba medeenyyd Petrograadta jireze baiba. Sibiiriiin, Dunda Aaziiin, Beloryysiiin, Voolgiin zyyn bejedexi Ukraijiiniin araduud bolbol Soveed zasagai gazarai tuhalamzaar byrzyaazi ba pomeeşçiguudai olon zuun zilei daralaltahaa syleelegdebe.

Ene johoor, socialiis soveed revoliyyciin ilalta bolbol iimenyyd şaltagaanuudaar todorxoilogdoxo baina:

1) Eseer Keerenskiiin byrzyaazna zasagai gazar bolbol xydelmerişen ba tariaaşanai niyden deere eseslen unahan baina. Keerenski bolbol dainiii ilaltata esestenь xyrter yrgelzelxii oroldodog baiba, teed xydelmerişen, tariaaşan ba soldaaduud bolbol dainiii dyyrgexe ba eb nairamdal baiguulxii erize baiba. Keerenski bolbol pomeeşçeguudai medelde gazarii orxixo geze oroldohon baina, xydelmerişen ba tariaaşan xadaa pomeeşçeguudai gazarii darii tyrgen buliaan abza tariaaşanai edlyyride ygexii erize baiba. Keerenski bolbol xydelmerişenii xazaarlaxa geze oroldodog baiba, xydelmerişen ba tariaaşan bolbol fabrikaantnuudii ba zavoodşaniii xazaarlaza, tereen deere xydelmerişenei organizaacanuudai zyghee kontroolь baiguulxii erihen baina.

2) Xojordoxi şaltagaaniiinь jamar jyymende bainab gexede, ene eriltenyydei ula xyrihen deere xydelmerişen ba tariaaşanai xolboo bolbol byrzyaazna sagzuuriin zasagai gazarii ba tedeniii duuriaagşadii-eseernyyd ba menьşeviigyydii esergyysexe xydelmerişen ba soldaaduudai depytaadnarai Soveeduud bolzo bii bolhon ba bejezehen jabadalda baina.

3) Gurbadaxi şaltagaaniiinь bolbol, xydelmerişen ba tariaaşan maassaaraa, zybşeeldegşed bolxo eseer ba menьşeviigyydhee xolodon halaza, bolьşeviig paartiii eeriingee voozdь ba udaridagşa myn geze medereze, tereeniii toiron nigtarahan jabadalda baina.

Ene şaltagaanuudgyigeer Oktiaabriiin revoliyyce bolbol ilaza şadaxagyi baigaa.

Bolьşeviiguudai paarti bolbol Soveed gyreniii emxilebe

Aguu jixe proletaar revoliyyciin ilaltiin tyryyşiin ydernyydhee exilze Leenin ba Staalin bolbol byxii araduudai axadyygei socialiis xolboon bolxo Soveed-gyreniii emxileze orobo. Oros orondoxi araduud bolbol delxein negeş aradta baigaagyi byrin syleeji Soveed zasaghaa abhan baina.

Eb nairamdalai ba gazarai tuxai dekreedyydei xoinohoo udangyi xydelmerişenei kontroolь tuxai dekreed gargagdaba. Faabrika-zavooduudta kapitaliistnuudii xinaxiin tulada, produuktnuudii yiledberilexe ba byxii produuktnuudii ba tyyxei materiaalnuudii xadagalxa, xudaldan abxa, xudaldaxa jabadalnuudii xinaxiin tulada xydelmerişenei kontroolь baiguulagdahan baina.

Aradai Komissarnarai soveed bolbol gadaada gyrenyydte tylexe xamag yrinyydii tylexehee arsahanai tuxai tunxaglaba.

Gebeş, Niislelnyyd ba oronoi ceentrnyydte butasoxigdohon pomeeşeguud, kapitaliistnuud, generaalnuud, poopuud—soveed zasagai daisanuud, myn tedeneer negen xamta menьşçeviigyydş, eseernyydş Oros oronoi zaxa xizaar oruu gyildeze oşohon baina.

Tedener bolbol Doondo, baruun bejiin Ukrajiinada, Kavkaazda, Orenbyyrgiin talanuudta, Sibiirde togton bexizeze, Soveed zasagii esergyysexe dobtolgo emxilexiin hedelge gargaba. Gebeş, tedenei eehediinь xysen baga baigaa, xydelmerişen ba tariaaşan tedeniii daxadaggyi baiba. Menьşeviigyyd ba eseernyydei yiledhen yimeenyyd ba xoroto ygeseenyyd bytengyi unaba. Eseernyyd, menьşeviigyyd ba tedenei sojuuzniguudai ene xoroto ygeseenyydii usadxaxiin tulada Ulaan Gvaardi ba F. E. Dzerziinskiiin tyryyleze baigaa, koontrrevoliyycetei temesexe Byxerosiiin onso komiisa (VÇK) gyised yyrxe baiba.

Tiigeed, Kadeed ba eseer-menьşeviig yimyyleeşende kapitaliis gyrenyydei zyghee seregei tuhalamza sexeer xyrgedeg bolood baixada, Soveed zasagai zyghee kontrrevoliycioonno ygeseenyydtei temesexe jabadal nelieed xyşer boloo hen. Ene xadaa, Soveed zasagii ba soveed baidal zuramii esergyysexe kapitaliis gyrenyydei seregei interveence (xari gyrenhee seregei xyşeer dobtolon oroxo jabadal) baigaa. Soveeduudai zyghee interveencii esergyysexe temesel byxeli gurban zilde yrgelzelehen baina.

„SSSR-ei tyyxiin xuriaangii kyyrs“ geze nomhoo abtaba.)

Xydøø bişegşed bişene

▽ ▽ ▽

Xorologşiin huurida, xorologşii huulgaвa

Ulaan-Onon. Alxaniin somonoi „Bolьşeviig“ kolxoozoi mal azalai brigaadiin brigadiir C. Cerenei gegşe tus kolxoozoi mal azaida xorololgo xeze baihan deerehee xydelmerihøø zailuulhan baina.

Cerenei gegşiin orondo Gatab Zigzedei gegşii malazalai brigadiir bolgozo Zydxeliiin MTS-ei direektor Ceden Mynxiin gegşe debzyylhen baina.

Gatab Zigzedei gegşe xen bø? ene xyn bolbol Tabxain øøregte ton edebxiteigeer jabal sahan bandiid myn. Gadana, 1928 on xyrter Zigzedei gegşe xiliin saanahaa eldeb janziin ed tovaar asarza niutagaigaa aradzoniii mylzeze, mexelze baihan—kontrbandiist.

1933-34 onuudta tus kolxoozoi tariaan azalai brigaadiin brigadiir jabaxa zuuraa, xoroto sedxileer xemgyi jixe tariaa yrilte xehen deerehee kolxoozhoo xajagdahan jym. Tiigeed, ene onoi mai harahaa xoişo Zigzedei gegşe „Bolьşeviig“ kolxoozoi tyryylegşe Ajuuşiin gegşiin daldalga dooguur tus kolxoozdo şurgaza orohon baina.

Yngeregşe zun, gyrendøø tuşaaxa ybehe beledxexe brigaadiin brigadiir jabaxa zuuraa myn xoroto sedxileer minga garan buxal ybehe zoriuuta yzøøhen baixa jym.

Zigzedei gegşiin ene meteer uşaruulhan xorololgii medeheer baiza kolxoozoi mal azalai brigadiir bolgooşonь ton gaixaltai baina.

S. Yr.

▽ ▽ ▽

Xuriaagdaagyi xebtene

Ulaan-Onon. Zydxeliiin somonoi „KIM“ kolxooz ene zilei ybehenei xuriaalgii şanar muutaigaar yngergebe. 50 gektaar sabşalan sabşahan aad, mynøø xyrter xuriaagdaagyi, xøbtene.

Byxii hyrinyydenь xorioogyi, malda ediyylze baina. Tiigebeş, pravleeniiin zyghøø anxaral tabidaggyi baixanь tøseşegyi.

Karandaaş.

▽ ▽ ▽

Kolxoozniguudai toosooji xoişo tatana

(X O R I).

Xoriiin somonoi, Zdaanovai neremzete kolxoozoi pravleeni bolbol, 1936 onoi azalta yderei myngii mynøø xyrter geşyydtee xubaaza ygøødyi. Geşyydtee xexe tocsoogoo xezee xeze dyyrgexe jym.

D.

▽ ▽ ▽

Xezee neegdexe bolьniica jym?

Ulaan-Ononoi aimagai ceentr deere bolьniica neegdexenь geze suurxahaar jixe yni bolhon aad, mynøø xyrter neegdenegyi.

Kolxoozuudhaa emşelyylxee jirehen xynyyd oroxo gazargyi, bolьniiciin gerei gazaaguur er jelded geed busadag baina.

Iime baixadanь aimagai elyyrii saxixa tahag, bolьniicii tyrgen neelgexiin xemzee abnagyi. Jyyb gexede, bandiit ba arxinşa zyylig, eneenei urda xedentaa xydelmerihøø xajagdaza, oloniitiin dunda avtoriteedaa unahan Zalaajev gegşe elyyrii saxixa tahagai erxilegşii orologşo bolood huuza baina.

Eneen tuxai Aimagai Gyisedxexe Komiteed anxaralaa tabixa johotoi.

N. Z. Z.

Daisanai hyidxelge ene bişe gy?

Ulaan-Onon. Yzøønei somonoi, Voroşiilovoi neremzete kolxoozdo bogonixon sag soo 581 tolgoi malai xorolto bolhon baina. Aimagai gazarai tahagai naçaalьnig Xeşegte Cerenzabai gegşe, xamuu ybeşentei meri noos xusanuudii, haisa medeze baigaad, kolxoozuudta taraahan baigaa. Voroşiilovoi neremzete kolxoozdo xamuu ybeşentei 6 xusanuudii elьgeze xeden hyreg xonidii xamuuruulaad baina.

Ybehe tezeeleer dutahan ba dulaan dal xorioogoor xangagdaagyi baihanai şaltagaanaar 228 tolgoi xonid xuriga xajahan baina. Eneenhee gadana, 96 tolgoi yxer alagdahan geze eliryylegdee.

Tus somonoi, Kaliininai neremzete kolxoozoi malazal bahal amagalan bişe baidaltai. Ende 46 tolgoi mal yxehen baina. Mynøø baihan malhaanь 16 proceent xorolto boloo. 432 tolgoi mal hubairaa. Tariaanai somolgo ba soxilgo buzagai muugaar jabana, 500 garan ceentner tariaagaa sym malda ediyylhen. Polivoi brigaadiin morişon Dondog Oçoroi gegşe nelieed olon ceentner tariaa yrihen aad, „kolxoozoi tariaaji, kolxoozoi morid ediee jym beze“, geze xeleed ubaigyi jabana.

Ede kolxoozuudai tariaanai ambaartanь kleeşç jixeer delgeree, byxii tariaanь gemteze baina. Ede bygede bolbol aradai daisadai xeze baihan xoroto hyidxelii gerşelne bişe aal?

Yzøønei somonoi, Voroşiilovoi ba Kaliininai neremzete kolxoozuud teeşe aimagai partiijna ba soveedai organizaacanuud hanalaa tabidaggyi niyde balai, şixe dyliii meteer abiaagyi huuna.

A. Makaarov.

Huragşanartaa anxaralaa tabinagyi

Ulaan-Onon. Ongocoonoi somonoi Kiirovai neremzete kolxooz (tyryylegşenь Arxiipenko) bolbol Tabtaanain hurguulida hurza baihan huragşanaraa ediee xooloor xanganagyi.

Yngeregşe zildeş myn iime baihan deereheenь olon huragşanar ybeşelze hurguuliingaa xeşeelhee tahaldahan jym.

Tiime tula tus kolxoozoi tyryylegşe Arxiipenko gegşe hurguulida hurza baihan xyygedtee anxaralaa tabixa johotoi.

Klm.

DOBROMIISLOVOI BODOTO NIUUR

Xitadai ton bajan feermerei ba naimaaşanai xybyyn, Selengiin ba Muxar-Şiberei aimaguudaar xydelmerilxe zuuraa xedentaa xydelmerihøø xajagdahan N. Dobromiislov gegşe enenei urda gegeerelei Arkoom baihan byrzyaazna—nacionaliist Dongidoonoi xyldøberieer Agiin pedyçiiliçşiin direektor bolhon baigaa.

Dobromiislov gegşe Agiin pedyçiilçişide jixexen hyidxel ba xorololgo uşaruulza baina. Zişeelxede, stydeentnerei dundaxi disceplíine ton muu, hamuu halixai jabadal ba arxidaan delgerşehen baina. Huralsalai şanar muu, stydeentnerii zybøør xymyyzyylxe xydelmeri ogto jabuulagdanagyi. Ene onoi huralsalai zilde jamarş beledxel xeegyi baina. Stydeentnerei baira zahagdaagyi, hurgagşanar dutuu. Gadana, Dobromiislov bolbol tus hurguuliiin nege hain ynieeji øøriingøø dyyde xyngen sengeer xudaldahan baina.

Dobromiislov bolbol poliitikan talaar naidabarigyi xynyydii hurgagşa bolgozo bejee toiruulaad baina. (Xamagaanov ba Çerninei g. m.)

Dobromiislov bolbol byrzyaazna-nacionaliist Legseg Zabai gegşetei nigta xaluun barisaatai baihan ba arxidaa emxixedeg baigaa.

Hurguuliingaa biblioteekii aradai daisanuudai nomoor buzagairuulhan baina.

Dobromiislov bolbol xoroto sedxileer zoriuuta hyidxel xeze baina geze segnexehee ondoo jyy baixab.

N.—I.

Xaaltatai baidag magaziinuud

Ulaan-Onon. Aimagai ceentr Dulьdarga tosxondo baidag raimaag ba prodmaag gexe metiin magaziinuud arad zonoi xeregselei talii xaradaggyi, duratai sagtaa magaziinuudaa xaadag deereheenь, xonogşiin gazarhaa şuxala xeregeer jirehen kolxoozniguud jyyme abxiin tula xonoxo gy, ali jyyme abalgyi busaxa erxetei boldog uşarnuud ali olon yzegdene.

Raipotreevsojuuz iime baidalii oiriin sagaa usadxaza, azalşanai eriltii taharaltagyi xangaxa ujalgatai.

Kim.

Respyyblike sooxi erxim fizkylьtyyrnigyydei negen nyx. LAPAANIN.
(MIXAAJLOVAI foto).

Nom abxiin tyløø 10 mingan tyxerig

Roostov-na-Doony mozliin kolxoozniguud Leeninei, Staalinai, Tolstoin, Googoliiin, Pyyşkinei, Leermontovai zoxioolnuudii yrdildeze baiza abna. Orloovskiiin staniiciin kylьtmagaziin bolbol hajaxan oir zuurxan sagai torşo soo 3 mingan tyxerigei nom kolxoozniguudta xudaldaba. Olon kolxoozuud erxim hain biblioteekenyydii olxoo oroldozo baina. Zişeelxede, Leeninei neremzete kolxooz øøriingøø biblioteekada nom abxiin tulada kylьtfoondhoo 10 mingan tyxerig zoriuulan homolbo.

(„Praavda“)

▽ ▽ ▽

Eldeb uşaralnuud

Çekoteejev Piootr Akiimoviç ba Ivanoov Igoorь Sergeejeviç gegşed, Paçkuliakoov ba Kapyystin gegşedtei xøøreldøød, ene onoi sentiaabriiin 25-nai hyni ydeşiin 11 çaasta Çerniişeevski gudamzada (Ulaan-Yde) jabahan Kravcoova Valentiina gegşe basagii xysøørøø edlexe geze oroldoxonь, xaria Kravcoova gegşe tedenerei garhaa multarza xaşxarhan baigaa Tende oiro jabahan miliiciin sotryydnig ene xaşxaraa duulaxadaa, jireze Paçkyliakoov gegşii barihan baigaa. Myn, bişe zemetnş udaan bolongyi barigdahan baina.

Deere durasagdahan zemeten syydei xariuusalgada xabaaduulagdaxanь.

* * *

Ene onoi oktiaabriiin 12-oi hyni 12 çaasta şilei zavoodta xydeldeg maasternuud Okişoov Geoorgi Feofanoviç ba Silivaanov Geoorgi Geoorgijeviç gegşed Voroovsk gudamziin 25-daxi noomerai gerte baidag Krivokoonova gegşii alahan baina. Edener bolbol øøhediingøø gemte yilii niuun daldalaxiin tulada, Krivokoonovaagai xyzyynde bytyytei oohor zyyze, çerdaag deerenь gargaad şagtagalzarxihan baina. Eneenii yzexede, tereenei xazuuda Okişoovai malgai oldohon ba emegtei Krivokoonovaada baihan 2000 tyxerig myngen ygei baihan baina.

Okişoov ba Silivaanov xojor xinaltada abtanxai, myrdelge yrgelzelhøør baina.

RADIOO ŞAGNAGŞIIN BIŞEG

NEGEL JYYMEE DABTAXA—IŞXEBTER BIŞE GY?

Manai aguu jixe Exe oron dotor aza tyren huugaa xamag byxii yndehe jahatan bolbol Leenin—Staalinai yndehenei poliitikiin ilahanai aşa yrøør azaxuinş ba sojol kylьtyyriinş talaar yzegdøøgyigøør uragşaa debzehen ba debzezeş jabana.

Erxim hainaar emxidxeze tabihan kinoo, teaatr, radioo, xygzemei ba duunai konceert g. z. bolbol ton kylьtyyrne aza baidalai negen temdegenь labtai bolno. Eneende jamarbaa hezeg tyrexe jyy baixa belei. Manai Buriaad-Mongoldo kinooş bii, yndehenei teaatrş bii, radiooş bii, øøriin xelen deere xygzem ba duunai konceertnuudş tabigdadag geeşe.

Zygøør asuuxa xeregtei:—ene bygede xer hainaar ysegelder balar xaranxii baihanaa, mynøøder bolbosorongii bolzo, kylьtyyrne aza baidalai amta, şimtii taniza abhan oloniitiin dura sedxelii tatamaar emxidxegdehen bainab? Eneende yşøø xariuusaxa xeregtei.

Olon teeşee harbagaidangyi, gansa buriaad xygzem ba duunai konceertii radioogoor jaaza damzuuldag be—ene asuudal deere mynøødøø togtojo.

* * *

Gertee huuza baitarnai genedte yderei 12 çaasta ba myn ydeşiin 6 çaas 50 minyytede radioodtnai xiuur... xiaar geheer „ami orozo“ aalixan „xydelze“ exildeg beze. Udanşgyi „Vnimaani! Vnimaani! Govoriiit Ulaan-Yde“ gehen diiiktor Faalkiin xongioo xooloi duuldaza, yder haanь yderei, ydeşe haanь ydeşiin radioo damzuulga exiledeg geeşe.

Radioo şagnagşa oloniite bolbol „odoo jamar haixan gojo xygzem duu naadaxanь aab“ geze şylehøø zalgisagaan xylieen huudag baina. Mynøø sagai, Staalin epooxiin xynyydii arbaad zilei saad teexi xynyydtei zişeeleze jaaza bolxob. Xerbee tere yjede radioo geeşe oloniitiin dunda haja delgereze baihan ba tiixede, ilangajaa xezee hanaandaa radioo geeşii niydendøø xaraagyi, şixendee duulaadyi baihan buriaad-mongolşuud radiooji øøriijiinь jixeer honirxozo, gaixaza, „abiaan geeşe agaar xiigeer ajaar xolohoo—Ulaan-Ydenøø, Irkyyhee, Moskvaahaa... duuldaxa geze jamar zigtei jym“ gelsedeg baihaniinь medeeze beze daa.

Mynøø xadaa sag ondoo boloo, xyn zon xygşen zaluu ygei xygzeze bolbosorozo, şine şinenyyd jyyme niydøørøø xaraxa, şixeeree duulxii, şine şinenyyd duu xygzemii buriaad xelen deere şagnaxii ermelzedeg bolhondo xen hezeg tyrexe belei.

Radioo duugarza exilee. Radioo şagnagşad duu xygzem naadaxiinь xylieen bajartai huunad. Hurguuliiin bagaşuudta zoriuulhan uran haixanai naada damzuulba. Udaanь „øørøø bolbosoroxo jabadalda tuhalamza“ gehen uta gegşiin statьjaa unşaba. Terenei hyyleer konceertiin „eelzeen“ jirebe.

—Yndehen xygzemei konceert şagnagtii! Xygzemei redaaktor Kydriaavcev—geze sonosxobo.

—Zaa, şagnaxa, şagnaxa!

Jamarnuud duu ba xygzem naadaxajaa baihan tuxai Xalbaajev sonosxono xebertei, bylzegenøød ugtaa jyyme oilgoxogyigøør duugarna.

—„Urda uula“ geze duuji oordento Geniiinov duulza ygexenь.

Oordento Geniiinovnai soliist aldartai, xooloiş geze jyy baixab daa, xarin Geniiinovş xamaagyi xooloigoo xaşan xaşan le tatadag geeşe. Myn ene meteşelen „Zyblel haid“, „Xadiin dabaanai xargiitail haa“ gehen duunuudii duulaad, Geniiinovnai limbedee ahaba xa. Gybeendee urgahan tariaalan“, „Xotogortoo“ ba yşøø negen mongol duu zimgyyrdezerxibe. Baha „Pioneer bagaşuud„ ba „Xanxinaad maşiinanь“ geze duu xeniiinь duulaa hen be.

Udaanь ynøøxi plastiinkanuudaa tabiba („Jooxor“, „Exenerei duu“, „Yneşen sagaan botogo“, „Toroi bandi“). Iiged geed konceert dyyrebe xa. Ene bolbol ene onoi sentiaabrь 16-nai ydeşe boloo hen.

Eneenei hyyleer, ajaar naima xonohon xoino,—sentiaabrь 24-nai yder, koromeejster (duunai maaster) oordento Bardaamovai xytelberieer jamar „şine şinenyyd“ duunuudii naadaab gexede. Ynøøxil „Exeneerei duu“, „Nabşa seseg“, „Zaluu nahan“ ba myn plastiinka deere „Mongoloi maarş“, „Xatarxandaa“—geze duunuudii tunxaglaba.

Sentiaabrь 26-nai yder oordentod Geniiinov, Bardaamov xojoroi konceert bolbo geeşe xa. Geniinoviinь xadaa: „Zinginyyrxen“, „Nabşa seseg“, „Ganga myrenei guragaldai“, „Maarks—Leeninei tug“, „Xanxinaad maşiinanь“ geze duunuudii duulba. Bardaamoviinь xadaa: „Tarilgiin duu“, „Kolxoozoi traaktor“, „Manai zugaa“ ba „Şono Baatar“ geze duunuudii duulaba.

Sentiaabrь 28-nai yder radioogoor duunuudii tunxaglaba: „Medegmaa“, „Jooxor“, „Şono Baatar“, „Unagan zoroo morin“, Xadiin ynder modondo“.

Sentiaabrь 26-nai yder soliistka oordento Balsaajeva, soliist Ajuuşiin xojoroi konceert bolbo. Balsaajevaanь xadaa: „Maarks-Leeninei tug“, „Daagan zantai morin“, „Xatarxadaa“, „Pioneer bagaşuud“ geze duunuudii duulaba. Jamar moxoo xooloi geeşeb! Motiivoo xysed ziise tataza şadanagyil. Ajuuşiin gegşenь xadaa: „Nabşa seseg“, „Tymer terge“ geze duunuudii naadaba.

Iigedş geed xyreg daa, saaşanь yrgelzelyylxe gee haa ynøøxieel dabtaxabdi, honigyi bolşoxo baina.

Mene mene honin haixan şine duu xygzem duulxamnai geze xylieen huudag oloniite radioo şagnagşad bolbol eneenhee uragşaş xadaa, myn sentiaabrь 16, 24, 26, 28, 29 ydernyydteş, tereenhee xoişoş negel jyyme „şixeneigee dyliiirter“ şagnaza baixadaa honioo buuraşdag, radioogoor buriaad duunai konceert tunxaglalgada tediigyi xandadag bolşoxo baina.

Eneende radioo şagnagşa olon nyxed gemtei bişe. Neereeş jyynde manai radioogoi buriaad konceert bolbol urzanda, niodonondo duuldag xediixen le duunuudaal mynøø xyrter dajaza dabtaza baina geeşeb? Øøhedøø jaaza xaşaranagyib, „Yneşen sagaan botogo“, „Toroi bandi“, „Kolxoozoi traaktor“, „Nabşa seseg“, „Jooxor“, „Xatarxadaa“ g. m. duunuudii yder byri bodood le dabtaza baixamnai odool negen huuridaa geşxelze baihan jabadal bolno geeşe gy?

Exe oronoo magtahan, Staalin bagşajaa magtahan, kolxoozoi haixan aza baidalii haixaşaan duulhan şine şine duunuudaar, revoliycioonno duunuudaar ba xuuşanai aradai duu nuudaar manai buriaad-mongol arad jahal bajan xajam. Myn baha duunai gojo haixan ba eldeb motiiv ajalganuud manaida jixe olon janza baina xajam. Xoito bejiin buriaaduudai, tynxeneixinei, bargazanaixidai, selengiinxidei, agiinxinai ba bişe aimaguuddaxi duunuudai udxaşanariinь adali baibaş, ajalganь jamar olon janza baidag geeşeb!

Gebeş, edeeniii sugluulxa, sugluulaad xelsen zoxiooxo xeregtei şuu. Xydøøgyyr xongioo haixan xooloitoi zaluuşuud zaxahaa baixa. Teed BMASSR-ei AKS-ai dergedexi uran haixanai xeregii erxilexe ypravleeni (naçaalьnig Arxenşeejev), respyybliikiin radioo komiteed (Vekselьmaan), buriaad-mongoloi teaatr (Cedenzaapov), uranzoxioolşodoi sojuuz g. m. kylьtyyrne zurgaanuud ene talaar jyyş xedeggyi baihaniinь, jyyş xedeggyi baixanь zigşyyritei baidal bolno.

Duu xygzemei froont deere xydelmerilze baigaaşad oloniitiin dunda nebteren oroxojoo aidag, xydøø garxajaa zalxuurdag, myzekaalьna-teaatraalьna yçiilişç bolbol belen kaadrii negete gargana beze geed le, øøhediin edebxi xeşeel gargaza jyyme xengyi huudag, tiigeed nege xediixen duunuudii nege xediixen zil soo dajaza dabtaza baidag baidaldanь eses tıbixaar boloo. Radioo bolbol azyiledberi ba kolxoozuudhaa uran haixanai kollektiivuudii uridag ygei, radioo şagnagşadai konfereenca zarladag ygei baina.

Kylьtyyre ba uran haixanai froontda şurgahan byrzyaazna nacionaliistnuud, bişe busa xarşa etegeedyyd bolbol ene xeregte baga bişe xorololgo xehen ba uran haixanai, duu xygzemei xygzeltii bariza baihaniinь eli baina.

Oloniite radioo şagnagşad bolbol radioogoor şine şinenyyd, gojo haixan duu xygzem duulxii erixe xysed erxetei. Zygøør radioo jamar xariuu ygegşe aab, tereeniinь eneenhee saaşanxi konceertnuudhaa medexebdi.

Şara-Xaliuun.

Ş A T A R

Levenfiiş—Botviinnig xojoroi maatç

SSSR-ei tyryy huuri ezelxe şatarai maatçiin tabadaxi paarti 34-dexi jabadaldaa tensee.

Levenfiiş bolbol Botviinnigtai xojor udaa tenseed, gurban paartiiin xojorii şyygee.

Zurgaadaxi paartinь oktiaabriiin 16-da bolno.

Xariuusalgata redaaktorii tyr orologşo V. LODOOJEV.

KINOOTEAATRNUUDTA MYNØØDER

„ERDEM“ KINOO

Feedьka

geze uran haixan kinoo garza baina.

„PROGREES“ KINOO

„NEGEDYGØØR PEETR“

geze jixexen honin istoriiis fiiilьm garza baina.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная, 19. Телефоны редакции: отв. редактор — 3-44, отв. секретарь — 3-23, сельхозотдел—7-55, промотдел—5-07.

Noomer gargagşa N. CEBEENOV. Verstaalagşad: C.DAMBAAJEV, C. BATUUJEV. BMASSR-ei Niut. Azyiledberiiin Arkomaadai tipograaif Ypolglavliit 911.